

TALE

23. april 2018

Samrådstale om fattige børn og kontanthjælpsloft og 225-timersregel 2. maj 2018

J.nr.

Center for Arbejdsmarkedspolitik
MRU
NNI

Samrådsspørgsmål AY

Hvad mener ministeren om det forhold, at knap 600 personer ifølge regeringens egen effektevaluering er kommet i job eller uddannelse som følge af kontanthjælpsloftet og 225-timers reglen, mens kontanthjælpsloftet ifølge Arbejderbevægelsens Erhvervsråd samtidig har været årsag til, at antallet af børn under fattigdomsgrænsen alene i 2016 steg med 10.500 børn således, at der f.eks. er blevet flere enlige forsørgere med et barn, som lever for under 13.100 om måneden efter skat? Der henvises til Beskæftigelsesministeriets effektanalyse af kontanthjælpsloftet og 225-timers reglen fra 28. februar 2018 og til Arbejderbevægelsens Erhvervsråds analyse "Rekordmange børn er under fattigdomsgrænsen" fra 14. januar 2018.

Samrådsspørgsmål AZ

Anerkender ministeren, at nedgang i en forsørgers indtægt, f.eks. i de 4000 husholdninger med to børn, som fik reduceret boligstøtten fra 3000 til 1300 kr. grundet kontanthjælpsloftet, også har en betydning for børnenes levevilkår? Der henvises til Danmarks Statistiks analyse "Kontanthjælpsloftet påvirker især børnefamilier" fra 2. marts 2018.

Indledning

Samrådet i dag handler om kontanthjælpsloftet og familier med børn, der bliver ramt af loftet.

Jeg vil starte med at svare på spørgsmål AY og AZ. Derefter besvarer børne- og socialministeren spørgsmål AÆ.

Udgangspunktet for spørgsmål AY er resultaterne af Beskæftigelsesministeriets effektanalyse af Jobreform fase I.

Jeg vil i lyset af den seneste tids fokus på effektanalysen starte med at sige, at jeg tager det alvorligt, når der rejses tvivl om, hvorvidt analysen estimerer effekterne af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen korrekt. Og det er uagtet om nogen mener, at resultaterne er under- eller overestimerede.

Der er fra forskellig side blevet rejst spørgsmål ved, om Beskæftigelsesministeriets effektanalyse af jobreform I underestimerer effekterne af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.

Som jeg har orienteret udvalget om fredag d. 20. april, har jeg derfor igangsat en grundig gennemgang af, om analysen estimerer resultaterne af reformen korrekt. Jeg orienterer jer naturligvis om udfaldet, når gennemgangen er afsluttet.

Når det er sagt, vil jeg gerne slå fast, at kontanthjælpsloftet er kommet for blive. Det skal kunne betale sig at arbejde. Børn skal opleve, at deres forældre er i arbejde og ikke på offentlig forsørgelse.

Hvis vi skal bryde den sociale arv og understøtte, at den næste generation får fodfæste i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet, så handler det om, at få mor og far i job.

Jeg forholder mig til, at der desværre er meget der tyder på, at kontanthjælp går i arv.

Blandt unge under 30 år i kontanthjælpssystemet har to ud af tre mindst én forælder, der tidligere har været på kontanthjælp. Og hver femte af dem har en af forældrene været på kontanthjælp i sammenlagt ti år eller mere i løbet af perioden 1991-2017.

Med kontanthjælpsloftet har vi fundet en god balance mellem et rimeligt forsørgelsesniveau på den ene side og et reelt incitament til at arbejde på den anden.

Og vi har fortsat et højt ydelsesniveau i Danmark. Et typisk kontanthjælpsægtepar med to børn har efter indførelsen af kontanthjælpsloftet ca. 410.400 kr. i samlede offentlige ydelser og tilskud før skat pr. år. Det svarer til ca. 15.100 kr. om måneden, når skatten, husslejen og børnepasningen er betalt.

En enlig forsøger med to børn har 10.700 kroner tilbage til sig selv, når skat og husleje er betalt.

Det står jeg og regeringen gerne på mål for.

Jeg er samtidig fuldt opmærksom på, at økonomien for nogle kontanthjælpsfamilier kan være stram, og at kontanthjælpsloftet kræver en prioritering i

hverdagen. Derfor er det også afgørende, at vi får hjulpet kontanthjælpsmodtagere videre.

Kontanthjælp er og bliver en midlertidig forsørgelse. Kontanthjælp er ikke en langvarig forsørgelse – og det er slet ikke en langvarig passiv forsørgelse.

Endelig vil jeg for en god ordens skyld atter slå fast, at regeringen ikke anerkender den tidligere regerings grænse for økonomisk fattigdom.

Det er for snævert og firkantet at se på, om indkomsten ligger over eller under en bestemt teknisk defineret grænse. Opgørelsen indfanger ikke den dynamik og mobilitet på arbejdsmarkedet, som regeringen skaber med sin samlede politik.

Mere er der ikke at sige om det. I kender min og regeringens holdning til en fastlåst fattigdomsgrænse.

Nødvendigt at sætte ind

Samrådet er også en god anledning til at skrue tiden tilbage til 2015. Her overtog regeringen et kontanthjælpssystem, hvor de røde advarselsslamber blinkede kraftigt.

For det første kunne det for alt mange ikke betale sig at arbejde. Enlige forsørgere fik meget lidt ud af at tage et job på den overenskomstløse mindsteløn.

For det andet viste tallene, at antallet af personer i kontanthjælpssystemet var steget med 20 procent siden 2011. Og det var på trods af, at beskæftigelsen var steget gennem mere end to år. Antallet af ægtepar på kontanthjælp steg i samme periode med 50 procent.

Det kunne regeringen ikke sidde overhørig. Vi mener, at der skal være en forskel på at gå på arbejde frem for at være på offentlig forsørgelse. Når folk yder en indsats, tager et arbejde – stort som småt – så skal de også kunne mærke det på bundlinjen.

Det er også kun rimeligt over for alle dem, der står op hver dag og går på arbejde til en overenskomstfastsat mindsteløn.

Det skal betale sig at arbejde

Regeringen har derfor indført et kontanthjælpsloft og 225-timersregel. Og i modsætning til 2015 kan det nu betale sig at arbejde.

En enlig forsørger med to børn får i dag en gevinst på 4.500 kroner om måneden ved at tage et arbejde i den nedre del af lønskalaen. For en enlig forsørger med tre børn er gevinsten 4.700 kroner.

Havde vi ikke indført kontanthjælpsloftet var gevinsterne kun henholdsvis 1.700 kroner og 900 kroner om måneden.

Også ægtepar på kontanthjælp får i dag en mærkbar gevinst, hvis den ene kommer i arbejde. Et ægtepar med fx tre børn får en gevinst på 3.800 kroner om måneden, når den ene kommer i arbejde. Uden loftet ville gevinsten kun være 1.600 kroner.

Det er min klare holdning, at det er nødvendigt og rimeligt at styrke det økonomiske incitament til at tage et arbejde – også for enlige forsørgere.

Det er også er min holdning, at småjobs kan være en trædesten ind på arbejdsmarkedet og til at kunne forsørge sig selv.

Derfor har vi indrettet kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen på sådan måde, at hvis man arbejder få timer om ugen, så kommer man fri af virkningerne fra både loftet og timereglen, og samtidig opnår man en stor gevinst.

Seks timers arbejde i løbet af en uge er faktisk nok til at en enlig forsørger med to børn er fri af virkningerne fra loftet og timereglen. Og gevinsten er på 3.800 kroner om måneden efter skat.

Måden vi har indrettet det på, skal også ses i lyset af, at det for mange kontanthjælpsmodtagere kan være svært at tage det fulde skridt ind på arbejdsmarkedet. Især, hvis man har stået uden for ar-

bejdsmarkedet i en årrække, som mange desværre har.

Jeg er også meget opmærksom på, at der er mennesker i kontanthjælpssystemet, som slet ikke burde være på kontanthjælp.

Den seneste opgørelse fra satspuljeprojektet ”Flere skal med” viser, at blandt de ca. 23.600 borgere, der er blevet afklaret, vurderes cirka hver tredje at være i målgruppen for ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension.

Og det er en falliterklæring. Det har aldrig været meningen, at borgere skal langtidsparkeres på kontanthjælp – og slet ikke, hvis de har personlige eller helbredsmæssige udfordringer, der betyder, at de har brug for en helt anden type hjælp.

Jeg vil ikke sige mere om det nu. Vi har et samråd bagefter AQ-AR om netop den udfordring.

Færre i kontanthjælpssystemet

Siden kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen trådte i kraft i april 2016, har vi løbende set et fald i antallet af personer i kontanthjælpssystemet.

I januar 2018 var der 21.500 færre fuldtidspersoner i kontanthjælpssystemet end i april 2016, når der tages højde for sæsonudsving. Og det er selvfølgelig en meget glædelig udvikling – ikke

mindst for de børn, hvor én af forældrene eller begge har skiftet kontanthjælpen ud med lønindkomst.

Der er ingen tvivl om, og det har jeg heller aldrig lagt skjul på, at faldet også hænger sammen med den store fremgang på det danske arbejdsmarked. Og så længe vi undersøger estimerne i effektanalysen, vil jeg undlade at forholde mig til, hvor meget kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, har påvirket udviklingen.

Udover at antallet af personer i kontanthjælpssystemet er faldet kraftigt, er der også flere kontanthjælpsmodtagere, som er begyndt at arbejde lidt ved siden af deres ydelse.

Andelen med ordinær beskæftigelse ved siden af ydelsen er steget fra 5,5 pct. i juni 2016 til omkring 7 pct. per måned i 2017. Antallet af ydelsesmodtagere med ordinære timer ligger stabilt i 4. kvartal 2017 på omkring 9.500 personer, som månedligt har ordinære timer ved siden af deres kontanthjælp.

Det tyder altså på, at mange indretter sig efter reglerne og tager de småjobs, de kan få. Et job med få timer om ugen kan netop være vejen tilbage til arbejdsmarkedet.

Opsamling

Lad mig til sidst samle op. Det bedste vi kan gøre for børn af kontanthjælpsmodtagere, er at mor og far er i beskæftigelse.

Det understøtter vi med kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, der giver en klar økonomisk gevinst ved at tage et job med selv et lille timeantal.

Vi skal selvfølgelig have et sikkerhedsnet for mennesker, der i en periode ikke kan få arbejde, og her udgør kontanthjælpen fortsat et rimeligt forsørgelsesgrundlag.

Et typisk kontanthjælpsægtepar med to børn har ca. 410.400 kr. i samlede offentlige ydelser og tilskud før skat pr. år. Det svarer til ca. 15.100 kr. om måneden, når skatten, husslejen og børnepasningen er betalt.

Til sidst vil jeg gerne understrege, at kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen på ingen måde kan stå alene.

Det er helt afgørende, at kommunerne giver deres kontanthjælpsmodtagere en indsats, der kan hjælpe dem i beskæftigelse.

Det vil jeg også komme nærmere ind på i det næste samråd.

Nu vil jeg give ordet til børne- og socialministe-
ren.